



Seat No. : _____

XX-110

April-2013

B.Ed. (Sem.-II)

A-505 : School Organization & Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (અ) નીચેના પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 750 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 10
- (1) શૈક્ષણિક સંગઠનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાપનના કાર્યો જણાવો.
- (2) શાળાના મુખ્ય પત્રકોના નામ આપી, 'જનરલ રજિસ્ટર એ વિદ્યાર્થી માટે સૌથી મહત્વનું પત્રક છે.' આ વિધાન સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 4
- (1) વર્ગખંડ વ્યવસ્થાપનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
- (2) શાળા સંગઠન અને શાળા વ્યવસ્થાપન વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
- (3) સંસ્થાકીય મુલવણી માટેનું SWOT પૃથક્કરણ સમજાવો.
2. (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. પ્રત્યેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં હોવો જરૂરી છે : 6
- (1) શિક્ષણ ટ્રિબ્યુનલનું કાર્યક્ષેત્ર અને સત્તાઓ ચર્ચો.
- (2) શિક્ષકો માટેની હળવી અને ભારે સજાની ચર્ચા કરો.
- (3) શિક્ષક અને આચાર્યની નિમણૂક માટેની પ્રવર્તમાન લાયકાત જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 8
- (1) શાળા ગણવેશની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેની અગત્ય અને શાળા ગણવેશ સંબંધી શિક્ષકની ભૂમિકા જણાવો.
- (2) માધ્યમિક શિક્ષકોની નિમણૂક માટેની ગુણાંકન પદ્ધતિ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
3. (અ) નીચેના પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 750 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 10
- (1) શાળાની માનવીય અને શૈક્ષણિક સુવિધાઓ જણાવી તેનું મહત્વ ચર્ચો.
- (2) ગુજરાત રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ (GCERT)ના વિવિધ વિભાગો અને તેના કાર્યોની ચર્ચા કરો.

- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 4
- (1) પાઠ્યપુસ્તક મંડળના કાર્ય જણાવો.
 - (2) NCERTના ઉદ્દેશો જણાવો.
 - (3) 'રમત-ગમતનું મેદાન એ ખુલ્લી શાળા છે.' – વિધાનની ચર્ચા કરો.

4. (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. પ્રત્યેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં હોવો જરૂરી છે : 6

- (1) અંદાજપત્ર એટલે શું ? શાળા અંદાજપત્રનું મહત્ત્વ જણાવો.
- (2) સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો. 'શિક્ષણની સમાન તક'.
- (3) ભારતની પબ્લિક શાળાની વિશેષતાઓ જણાવો.

- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. 8

- (1) શાળા શિસ્તની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી અને શાળા શિસ્તના પ્રકારોની વિગતે ચર્ચા કરો.
- (2) નવોદય વિદ્યાલયની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેના ઉદ્દેશો અને તેની વિશિષ્ટતા જણાવો.

5. નીચે આપેલ પ્રશ્નોના યોગ્ય ઉત્તર આપો : 14

- (1) હેનરી ફેઓલે વ્યવસ્થાપનનાં કેટલા સોપાનો સૂચવ્યાં છે ?

- | | |
|-------|-------|
| (a) 2 | (b) 4 |
| (c) 5 | (d) 7 |

- (2) CRC નું પુરું નામ જણાવો.

- (a) Cumulative Record Card
- (b) Communicative Record Card
- (c) Cumulative Report Card
- (d) Communicative Report Card

- (3) સ્ત્રી શિક્ષકને કેટલા દિવસની પ્રસુતિની રજા મંજૂર કરવામાં આવે છે ?

- | | |
|--------------|--------------|
| (a) 115 દિવસ | (b) 125 દિવસ |
| (c) 135 દિવસ | (d) 145 દિવસ |

- (4) માધ્યમિક શિક્ષણ ધારો કઈ સાલમાં અમલમાં આવ્યો ?

- | | |
|----------|----------|
| (a) 1971 | (b) 1972 |
| (c) 1973 | (d) 1974 |

- (5) માધ્યમિક શાળાના શિક્ષકની ઉમેદવારી માટે TAT પરીક્ષામાં ઓછામાં ઓછા કેટલા ગુણ હોવા જરૂરી છે ?
- (a) 40% (b) 45%
- (c) 50% (d) 55%
- (6) 'શિસ્ત' શબ્દ કઈ ભાષા પરથી ઊતરી આવ્યો છે ?
- (a) અંગ્રેજી (b) ફ્રેન્ચ
- (c) લેટિન (d) જર્મન
- (7) AIFEAનું પુરૂં નામ જણાવો.
- (a) All India Federation of Educational Association
- (b) All India Factory of Equipment Assessment
- (c) All India Framework of Educational Accommodation
- (d) ઉપરોક્ત એકપણ નહિ
- (8) DIETનું પુરૂં નામ જણાવો.
- (a) District Institute of Education and Training
- (b) Director of Inside of Education and Technique
- (c) District Institute of Educational Task
- (d) ઉપરોક્ત એકપણ નહિ
- (9) માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડમાં કેટલા પ્રકારના સભ્યોનો સમાવેશ થાય છે ?
- (a) બે (b) ત્રણ
- (c) ચાર (d) પાંચ
- (10) ગુજરાત રાજ્ય પાઠ્યપુસ્તક મંડળનું વડું મથક ક્યાં આવેલું છે ?
- (a) અમદાવાદ (b) વડોદરા
- (c) ગાંધીનગર (d) ઉપરોક્ત એકપણ નહિ
- (11) SSAનું પુરૂં નામ જણાવો.
- (a) Sarva Shikha Abhiyan
- (b) Sarvtrik Shiksha Abhiyan
- (c) Sevakiya Shiksha Abhiyan
- (d) ઉપરોક્ત એકપણ નહિ

- (12) કયા દેશમાં પબ્લિક સ્કૂલનો ઉદ્ભવ થયો ?
- (a) ઈંગ્લેન્ડ (b) અમેરિકા
(c) ચીન (d) ભારત

- (13) CBSE એટલે _____
- (a) Central Board of School Education
(b) Central Board of Social Education
(c) Central Board of Secondary Education
(d) Central Board of Scientific Education

- (14) MHRDનું પુરું નામ જણાવો.
- (a) Ministry of Human Responsibility Development
(b) Ministry of Human Resource Development
(c) Ministry of Human Rights Development
(d) ઉપરોક્ત એકપણ નહિ
-

Seat No. : _____

XX-110

April-2013

B.Ed. (Sem.-II)

A-505 : School Organization & Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in about **750** words : **10**
- (1) Clarify the concept of Education Organization. State the functions of Educational Management.
- (2) Give the names of the main documents of school and explain the statement – ‘The General Register is most important document for the students.’
- (b) Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in about **125** words : **4**
- (1) Clarify the concept of class room management.
- (2) State the difference between School Organization and School Management.
- (3) Explain the SWOT analysis for school evaluation.
2. (a) Answer any **two** from the following questions. Each answer should be in about **100** words : **6**
- (1) Discuss the scope and powers of Educational Tribunal.
- (2) Discuss light and hard punishment for teacher.
- (3) State the recent required qualifications of teachers and principals.
- (b) Answer any **one** from the following questions. Each answer should be in about **500** words : **8**
- (1) Clarify the concept of school uniform, its importance and the role of a teacher to insist the students.
- (2) Explain with examples the marking system of Secondary School Teachers’ appointment.

3. (a) Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in about **750** words : **10**
- (1) State the humanative and academic facilities of school and discuss their importance.
 - (2) Discuss the different sections and functions of Gujarat Council of Educational Research and Training (GCERT).
- (b) Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in about **125** words : **4**
- (1) State the functions of Text Book Board.
 - (2) Mention the aims of NCERT.
 - (3) 'The play ground is the open school.' Discuss the statement.
4. (a) Answer any **two** from the following questions. Each answer should be in about **100** words : **6**
- (1) What is the Budget ? Explain the importance of School Budget.
 - (2) Clarify the concept – 'The equal opportunity of Education'.
 - (3) Mention the features of the Public School in India.
- (b) Answer any **one** from the following questions. Each answer should be in about **500** words : **8**
- (1) Clarify the concept of school discipline and discuss the types of school discipline.
 - (2) Explain the concept of Navodaya Vidyalayas and mention its aims and features.
5. Choose the correct answer from the following given options : **14**
- (1) How many components of organization are suggested by Henry Fayol ?
 - (a) 2
 - (b) 4
 - (c) 5
 - (d) 7
 - (2) Mention the full form of CRC.
 - (a) Cumulative Record Card
 - (b) Communicative Record Card
 - (c) Cumulative Report Card
 - (d) Communicative Report Card
 - (3) How many days of maternity leave are granted to a lady teacher ?
 - (a) 115 days
 - (b) 125 days
 - (c) 135 days
 - (d) 145 days

- (4) In which year the Gujarat Secondary Education Act was implemented ?
(a) 1971 (b) 1972
(c) 1973 (d) 1974
- (5) How many marks are required for the eligibility of the secondary school teacher in TAT Examination ?
(a) Minimum 40% (b) Minimum 45%
(c) Minimum 50% (d) Minimum 55%
- (6) From which language the word 'Discipline' is derived ?
(a) English (b) French
(c) Latin (d) German
- (7) Mention the full form of AIFEA.
(a) All India Federation of Educational Association
(b) All India Factory of Equipment Assessment
(c) All India Framework of Educational Accommodation
(d) None of the above given
- (8) Mention the full form of DIET.
(a) District Institute of Education and Training
(b) Director of Inside of Education and Technique
(c) District Institute of Educational Task
(d) None of the above given
- (9) How many kinds of members are included in the Secondary Education Board ?
(a) Two (b) Three
(c) Four (d) Five
- (10) Where is the Headquarter of Gujarat State Text Book Board ?
(a) Ahmedabad (b) Baroda
(c) Gandhinagar (d) None of the above given
- (11) Mention the full name of SSA.
(a) Sarva Shiksha Abhiyan
(b) Sarvtrik Shiksha Abhiyan
(c) Sevakiya Shiksha Abhiyan
(d) None of the above given

(12) In which country has the Public School emerged ?

- (a) England
- (b) America
- (c) China
- (d) India

(13) CBSE means _____

- (a) Central Board of School Education
- (b) Central Board of Social Education
- (c) Central Board of Secondary Education
- (d) Central Board of Scientific Education

(14) Mention the full name of MHRD.

- (a) Ministry of Human Responsibility Development
 - (b) Ministry of Human Resource Development
 - (c) Ministry of Human Rights Development
 - (d) None of the above given
-